

Брашавецька О. В.

*здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

Закордонний досвід майнового оподаткування

Актуальним питанням для української економіки на даному етапі розвитку є зміцнення фінансового підґрунтя для стабільного формування соціально-економічних відносин і підвищення рівня фінансової безпеки держави. Одним із пріоритетних напрямів розв'язання цієї проблеми є реформування податкової системи України. Серед всіх напрямів особливого значення набуває підсилення ролі та ефективності оподаткування майна, адже ефективно оподаткування супроводжується можливістю збільшення надходжень до бюджетів та цільових фондів. Слід зауважити, що невіддільною частиною вдалого реформування є його практичний результат, тому необхідно звернути увагу на закордонний досвід системи оподаткування як приклад успішного застосування нововведень.

Дослідженню проблематики особливостей встановлення та реформування майна присвячені наукові роботи відомих вітчизняних та зарубіжних науковців і економістів: В. Л. Андрущенко [1], В. І. Блонської [2], М. І. Карліна [3], А. О. Нікітішина [4], Н. М. Бобоха [5], О. А. Фрадинського [6], а також А. Сінга, Е. Волфа, Н. О'Коннора та інших.

Більшість країн світу практикують майнове оподаткування. Така практика показала, що податки на майно стають вагомим джерелом наповнення місцевих бюджетів, забезпечуючи значну частину їх надходжень. Майнові податки існують приблизно в 130 країнах світу. У Нідерландах надходження від податку на нерухомість досягають до 95% в загальному обсязі доходів місцевих бюджетів, 81% – в Канаді, 52% – у Франції, в США рівень доходів від цього податку коливається в широкому діапазоні від 10 до 70 % в залежності від території [1; 2].

Сучасна податкова система України виділяє такі податки на об'єкти майна, як податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортний податок та плата за землю. На відміну від української системи, у світі виділяють чотири основних підходи до сплати цього податку, а саме [3]:

- податки на окремі види майна – застосування окремого податку – плати за землю, транспортний податок, податку на нерухомість;
- чистий податок на майно – оподаткування комерційного та промислового майна, яке перебуває у власності платника податку. Такий податок застосовують у США, Німеччині, Канаді, Данії, Нідерландах, Франції;
- податки на перехід права власності на майно. Даний вид обов'язкового платежу активно застосовується у Швеції;
- податок на приріст капіталу – являє собою податок на доходи від реалізації активів, що перебувають у власності платника податку.

Водночас у світі набули поширення майнові податки, серед яких можна виділити податок на предмети розкоші, що не знайшли відображення у національному законодавстві [3].

США і Канада мають єдиний майновий податок і податкова база являє собою ринкову вартість землі зі всіма будівлями, які на ній знаходяться. У деяких штатах майновий податок стягується за рухоме майно і за нерухоме майно, яке включає також акції, облігації [4].

У Данії існує земельний податок, що базується на ринковій вартості землі, а також податок на нерухомість, базою якого є ринкова вартість споруд, що використовуються для комерційних та адміністративних цілей. В Японії в якості бази оподаткування застосовується ринкова вартість майна, оподатковується податком як земля, так і все, що на ній побудовано [4].

У Великобританії справляється єдиний майновий податок, базою якого є сума річної орендної плати за землю та споруди. У Франції існують 3 різних майнових податки, величина яких визначається сумою річної орендної плати: податок на забудовані ділянки землі, податок на житло [4].

Україна, реформуючи власну систему оподаткування, спирається на досвід Польщі, відповідно до якого для оподаткування землі використовують три податки: податок на нерухомість (земля, будинки, споруди), сільськогосподарський податок та лісовий податок. Особливістю обчислення податку на землю в цій країні є площа земельної ділянки, а не її ринкова вартість. Також досить важливим для України є болгарський досвід оподаткування: в Болгарії податок на нерухоме майно найнижчий в Європі, а базою оподаткування є оцінка нерухомого майна, яке визначається для кожного муніципалітету відповідною радою [5].

Схеми надання пільг в різних країнах також різні. Так, в Данії, Південній Кореї, Швеції, Японії пільги, що надаються, відносяться тільки до об'єктів нерухомості, а не до платників податків. В інших країнах пільги зазвичай поширюються на об'єкти. До пільгових платників податків відносяться пенсіонери та інваліди, крім того, в деяких країнах при наданні пільг враховується рівень доходів платника податків [3].

До видів нерухомості, повністю або частково звільнених від сплати податку, у більшості країн відносяться об'єкти культури, освіти, призначені для суспільних потреб, державного управління, для релігійних цілей. Звільнення від сплати податків можливе і на фіксований термін з метою стимулювання певних видів діяльності. Так, в Чилі, Швеції, Японії і деяких штатах США пільга надається по новобудовах протягом декількох років, а в Нідерландах – на період будівництва будинку [4].

Що ж стосується ставок майнового податку, то тут все залежить від конкретної законодавчої та економічної практики в тій чи іншій країні. У США середній розмір податкової ставки по всій країні становить 1,4% від вартості майна, в деяких штатах вона коливається від 2,5% – 6,75%. У Канаді податок на нерухо-мість стягується в розмірі 0,5-1% від вартості власності. Ставка різко підвищується, якщо нерухомість використовується для певних видів діяльності.

Так, податок з перукарні встановлюється в розмірі 30% від вартості будівлі, податок з адвокатських контор і лікарських кабінетів – 50%, а якщо будівля використовується для виробництва алкогольної продукції, податок на нерухомість складає 140%. У Німеччині податкова ставка на майно фізичних осіб до 1995 року була єдиною – 0,5%, після чого стала диференційованою, а максимальна ставка становить 1% [6].

Отже, щоб забезпечити стаке економічне зростання необхідно удосконалити податкову політику, за основу взявши принцип підвищення соціальної справедливості. Із досвіду зарубіжних країн можна запозичити високу координацію діяльності різних відомств по збору, обробці та збереженню інформації про стан об'єктів нерухомості. Адаптуючи податкове законодавство України, на нашу думку, не слід брати за основу досвід якоїсь однієї з країн, краще адаптувати різні системи оподаткування до умов України, сформувавши власну модель оподаткування майна.

Список використаних джерел:

1. Андрущенко В. Л., Варналій З. С., Прокопенко І. А., Тучак Т. В. Податкові системи зарубіжних держав : навчальний посібник. К. : Кондор. 2012. 222 с.
2. Блонська В. І. Майнове оподаткування як елемент податкових систем в економіках добробуту. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2009. Вип. 19.4. 134с.
3. Карлін М. І. Міжнародне оподаткування : навчально-методичний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан. 2013. 360 с.
4. Нікітішин А. О. Використання іноземного досвіду при оподаткуванні доходів фізичних осіб. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2009. №9. 129с.
5. Бобох Н. М. Оподаткування землі як об'єкта нерухомого майна в Україні. *Формування ринкової економіки в Україні*. 2011. Вип. 16. 87 с.
6. Фрадинський О. А. Вітчизняний та світовий досвід еволюції оподаткування нерухомого майна. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2010. № 6. Т. 4. 384 с.

Науковий керівник: **Полторак А. С.**, канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна